

Sajtóközlemény

2019 Szeptember 5.

A Korrupciókutató Központ Budapest (CRCB) sajtóközleménye

a Közbeszerzési Hatóság által a személyhez fűződő
jog megsértése miatt a CRCB ellen indított perrel
(22.P.23.829/2018) kapcsolatban és
a per dokumentumai

Az alábbiakban a magyar állam egy intézménye, a Közbeszerzési Hatóság (KH) által egy tudományos műhely (CRCB) ellen indított bírósági eljárás részleteit ismertetjük¹. A KH, azaz egy állami intézmény, megtámadott egy független kutatóműhelyt egy tudományos publikációja miatt, mert jó hírnevének megsértéseként értelmezte a publikációban alkalmazott módszereket, és a publikációban megfogalmazott, az állami intézményt ért kritikus állításokat. Az ügghöz hozzátartozik az a kontextus is, amelyben ez az eseménysor létrejött: az adott intézmény sajátos elképzelése a jó államról és a kutatói szabadságról, az ügy történelmi előképei², és általában a tudomány szabadságának helye egy illiberális demokráciában, a mai Magyarországon — ezek mind-mind részei ennek a történetnek. A történeti hitelességért és, hogy mindenki előtt világos legyen e történet abszurditása, az alábbiakban a perrel kapcsolatos minden fontosabb dokumentumot (a felperes keresete, a bírósági meghagyás, bírósági végzések, az ügyvéd felszólító levele, a CRCB, mint alperes igazolási kérelme, ellentmondása és ellenkérelme) nyilvánosságra hozunk.

---

¹ Ezúton is szeretnénk megköszönni mindazon támogatónk segítségét, akik átnézték és kommentálták a sajtóközlemény előzetes változatát és ötleteikkel, javaslataikkal, megjegyzéseikkel segítették a végleges változat megszületését.

² Három eset ismert szélesebb körben, amikor a XX. századi Magyarországon a magyar állam társadalomkutatókat perelt be tudományos publikációjukért: a Magyar Királyság pere Kovács Imre ellen, 1937 (az un. "Néma Forradalom" ügy); a Magyar Királyság pere Féja Géza ellen, 1938 (az un. "Viharsarok" ügy); a Magyar Népköztársaság pere Haraszi Miklós ellen, 1974 (az un. "Darabbér" ügy).

A CRCB tanulmányáról

A CRCB 2018. január 19-én hozta nyilvánosságra honlapján a „*Bangladesh, Zambia & Hungary. Data publication practice of the Hungarian Public Procurement Authority. CRCB Research Notes: CRCB-RN/2017:3*” című, rövid angol nyelvű elemzését kutatási jegyzetként. Ez a rövid, mindössze 2.920 szót tartalmazó elemzés egy olyan kutatási program részeként jött létre, amely a világ összes országa közbeszerzési hatóságainak adatközlési gyakorlatát vizsgálja empirikusan a közbeszerzési hatóságok honlapján közölt információk elemzése alapján³.

A KH által megtámadott tanulmány négy részből állt: 1. a kutatási probléma leírása; 2. a szerződés szintű strukturált letölthető adatoknak a közbeszerzési honlapon való navigációval („kattintással”) való keresésének tapasztalatai; 3. a szerződés szintű strukturált letölthető adatoknak keresőmotorral (*web crawler*) való keresésének tapasztalatai; 4. Zambia, Banglades és Magyarország közbeszerzési hatóságai honlapjainak összehasonlítása a szerződés szintű strukturált letölthető adatoknak a honlapokon való elérhetősége szempontjából.

A tanulmányban a CRCB először a magyar Közbeszerzési Hatóság (KH) honlapján kizárólag a szerződések odaítéléséről szóló közlemények listájának elérhetőségét vizsgálta úgy, hogy egy hipotetikus felhasználó/érdeklődő keresési aktivitásán keresztül mutatta be, hogy e dokumentumok egy tetszőleges listája hogyan és hány kattintás után érhető el a KH honlapjának főoldaláról indulva. A keresés minden lépését a KH oldalának képernyőképeivel illusztrálta. Ezt követően vizsgálta azt, ha ugyanezt a problémát valaki egy keresőmotor (*web crawler*) segítségével kívánja elvégezni, akkor milyen eredményre jut. A tanulmány írt arról is, hogy ebben az esetben a CRCB több letöltött rekord esetében hibás kategorizálást tapasztalt⁴. A CRCB a hibás rekordok listáját és url címét a tanulmány mellékleteként egy csv file-ban közölte.

---

³ A KH által megtámadott elemzés előtanulmány volt ahhoz a kutatáshoz, amely már 118 ország közbeszerzési hatóságára terjedt ki, és amelynek eredményeit 2018. novemberében tettünk közzé angol nyelven (Fölsz, H; Toth, I. J. 2018. *Data publication practices of public procurement authorities around the world – 2018*. November 2018. Budapest: CRCB. <http://www.crcb.eu/?p=1563>).

⁴ Például több valójában ajánlati felhívás „tájékoztató az eljárás eredményéről” kategorizálás mellett is letölthető volt a KH honlapjáról, ami félreértésekre adhat okot. E problémáról és egy lehetséges megoldásáról lásd [9] 12-15. oldalt.

A tanulmány másodikként (a 4. pontban) a magyar, a zambiai és a bangladesi közbeszerzési hatóság esetében a szerződések odaítélésre vonatkozó adatok közlését, ennek gyakorlatát hasonlította össze. Amellett érvelt, hogy a közbeszerzési adatok transzparenciáját legjobban az szolgálná, ha a magyar hatóság rendezett formában is letölthetővé tenné a közbeszerzések szerződés szintű adatait, ugyanúgy, ahogy ezt jelenleg például az Európai Unió, vagy Zambia teszi.

Erre adott példát is, lásd itt a tanulmányból vett eredeti szövegrészt és az ehhez kapcsolódó táblázatot:

„1.2. The documents of contract award hold very important information for analysing the public tenders concerning intensity of competition, corruption risks or price distortion. From the contract level documents we have information on the name of issuers, the names of the winners, the number of bidders or on the contract values. We can achieve a deep analysis on the irregularities in public procurement (collusion, corruption) by accessing a dataset like this:

table 1.

id	date	name of issuer	name of winner	number of bidders	net contract value	estimated value
1	15/02/18	X1	W1	1	300,000.00	300,000.00
2	15/02/18	X2	W2	7	1,237,400.00	1,250,000.00
3	14/02/18	X3	W3	2	945,345.00	1,000,000.00
.						
.						
1000	12/01/17	X112	W984	3	563,000.00	570,000.00”

”

Ezzel a CRCB tanulmányában világossá és egyértelművé tette, hogy az adatok milyen szerkezetben történő közlését tartaná megfelelőnek, és ezzel azt is, hogy milyen szempontok szerint fogja elvégezni a KH honlapján a közbeszerzési szerződések adatközlési gyakorlatának vizsgálatát.

A tanulmányban a CRCB azért helyezett különös hangsúlyt a KH adatközlési gyakorlatának vizsgálatára, mert véleménye szerint az olyan adatközlés a legjobb, amely könnyen lehetővé teszi a szerződés szintű adatok matematikai-statisztikai elemzését. Mindez a transzparenciát és korrupció elleni fellépést szolgálja. A transzparencia ugyanis nagyon fontos eszköz a korrupció elleni fellépésben. Minél átláthatóbb, minél rendezettebb egy közbeszerzési hatóság adatközlési rendszere, különösen a szerződések odaítéléséről szóló közleményekre vonatkozó adatok közlése, annál több

elemzés végezhető el ezek alapján, és minél több elemzés, adat áll rendelkezésre, annál inkább kimutathatók az összejátszásra és a korrupcióra utaló jelek. Ennek megfelelően egy, az elemzésekre alapozott ellenőrzési stratégia növelni képes a korrump szereplők lebukási valószínűségét. A bűnelkövetésre (köztük az adócsalásra és a korrupcióra) vonatkozó mikro-ökonómiai elemzések a bűnelkövetés elleni fellépésben kitüntetett szerepet tulajdonítanak két tényezőnek: a büntetés mértékének és a lebukási valószínűségnek⁵. Ezek együttesen határozzák meg a korrupció költségeit. Az elméleti és empirikus kutatások arra hívják fel a figyelmet, hogy e két tényező közül igazán a lebukási valószínűség növelése tud hatékony lenni egy kormányzat számára a bűncselekmények - és ezen belül a korrump magatartás - visszaszorításért folyó küzdelemben. Mindezeknek megfelelően a CRCB kutatása a magyar KH adatközlési gyakorlatán belül kizárólag a szerződések nyilvánosságra hozatali gyakorlatának vizsgálatára irányult. Ennek javítása, átláthatóbbá és egyszerűbbé tétele nagyban segíthetné a korrump tevékenységek felderítését, jelesül azt, hogy sem az EU-tól kapott támogatásoknál, sem a magyar adófizetők pénzéből megvalósult projekteknel ne lehessen, illetve csak kisebb mértékben lehessen korrump közbeszerzéseket lebonyolítani. Biztosak vagyunk abban, hogy a közeli, vagy távoli jövőben Magyarországon is el fog jönni az az idő, amikor a közbeszerzések nyilvántartásáért felelős hatóság rendszeresen közölni fogja honlapján a közbeszerzési szerződések minden adatát rendezett és letölthető formában, megnyitva ezzel az utat a korrupciós kockázatok pontosabb és mélyebb statisztikai elemzése felé. Ez a dolgok rendje.

A tanulmány 2. pontjában a CRCB a KH honlapján elérhető menüpontok, keresési és szűrési funkciók felhasználásával vizsgálta, hogy elérhető-e és letölthető-e az 1. táblában illusztrált adatszerkezet. Erre azt a választ adta, hogy ez az adatszerkezet strukturált adatbázis formájában ugyan nem áll rendelkezésre, de egyedi lekérdezések útján előállítható, viszont közbeszerzési szerződések listája sehonnan sem tölthető le közvetlenül. A tanulmány 4. pontjában leírtak szerint a zambiai közbeszerzési hatóság esetében a válasz az, hogy ez az adatszerkezet már a honlap főoldaláról elérhető, fontos közbeszerzési adatok letölthetők és viszonylag könnyen adatbázisba rendezhetők; Banglades esetében pedig az, hogy az adatszerkezet könnyen elérhető, rendezett formátumú, de az adattábla közvetlenül nem letölthető a honlapról, viszont némi átalakítás után adatbázisba rendezhető. A tanulmány megállapította, hogy ebből - a korrupció elleni fellépést szolgáló kiemelkedően fontos - szempontból Zambia és Banglades közbeszerzési hatóságának oldala jobb, mint a magyaré. A tanulmány szerint ezek jobban szolgálják a korrupció elleni fellépést, mint a

---

⁵ Lásd Becker. G. S. 1968. Crime and Punishment: An Economic Approach. The Journal of Political Economy, Vol. 76, No. 2. [Mar. - Apr.], pp. 169-217.

magyar KH honlapja. Ezt az eredményt egyébként később a világ 118 országa közbeszerzési hatóságainak adatközlési gyakorlatát vizsgáló kutatás eredményei is megerősítették. Bár ezek az eredmények, és főleg a Zambiával és a Bangladdesszel való összehasonlítás kellemetlen és elfogadhatatlan lehet a magyar KH számára, de ez nem jelenti azt, hogy a CRCB e kutatási eredményei ne lennének elismertek és hivatkozottak a világban (<https://bit.ly/2FXeKy3>).

A perről

A CRCB ellen a Közbeszerzési Hatóság által indított perben *nem* volt tárgyalás.

A Fővárosi Törvényszék előtt a Közbeszerzési Hatóság felperesnek a CRCB Közpolitikai és Közgazdasági Elemző Intézet Nonprofit Kft. alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránt 22. P. 23.829/2018. számon folyamatban volt perében a bíróság a Pp. 181. § (1) bekezdése alapján bírósági meghagyást bocsátott ki, mivel a CRCB, mint alperes az írásbeli ellenkérelem előterjesztését elmulasztotta. Ebben az esetben a bíróság hivatalból, tárgyaláson kívül kötelezi az alperest a vele közölt kereseti kérelemnek megfelelően, annak érdemi vizsgálata nélkül. Mivel a bírósági meghagyás jogerőre emelkedett, az ügyben formális döntés született, azaz a bíróság *nem vizsgálta*, hogy a CRCB, mint alperes a szóban forgó tanulmányban valóban tett-e valótlan tényállításokat, illetve megsértette-e a felperes jóhírnevét. E kérdésekben *nem foglalt állást*.

Félrevezető és hamis tehát minden olyan állítás, amely szerint a Fővárosi Törvényszék megtárgyalta volna a KH keresetét, és az ebben foglaltakat, valamint a keresetben megtámadott tanulmányban foglaltakat mérlegelte volna, illetve ennek alapján "a bíróság bizonyítottanak látta" volna a Közbeszerzési Hatóság keresetében a CRCB ellen felhozott vádakát. Hangsúlyozandó, hogy a bíróság *nem vizsgálta*, hogy CRCB a tanulmányában tett-e valótlan tényállításokat, illetve megsértette-e a felperes jóhírnevét. Az ún. „bírósági meghagyás” esetében a bíróság a felperes keresetét veszi alapul – a hatályos törvényeket betartva csak ezt tudja tenni –, és az abban foglalt állítások alapján hoz döntést, ezen állítások érdemi vizsgálata nélkül. Amikor tehát a bíróság „bírósági meghagyásában” elmarasztalta az alperest, akkor csak a felperes véleményére hagyatkozott, annak valóságát *nem vizsgálta*, de a hatályos törvények szerint *nem is vizsgálhatta*.

A KH 2018 során háromszor adta be keresetét a CRCB ellen. Az első két alkalommal a Fővárosi Törvényszék a KH keresetét formai hibák miatt visszautasította [1] [2]. A visszautasítást tartalmazó végzéseket a Fővárosi

Törvényszék a CRCB részére ajánlott levelében, postai úton küldte meg, emellett a CRCB postai úton, ajánlott levélben kapott értesítést a bíróság visszautasító végzésének jogerőre emelkedéséről is [3]. A KH ezt követően harmadszor is beadta keresetét a bíróságra 2018. november 23-án. Erről a keresetről és az ezzel kapcsolatos végzéséről [4] [5] a bíróság a CRCB-t már a cég cégkapuján keresztül, elektronikus úton értesítette. Ezt követően a bíróság minden, a perrel kapcsolatos dokumentumot elektronikus úton küldött meg a CRCB számára a cég cégkapuján keresztül.

A KH harmadszorra benyújtott keresetének bírósági tárgyalására – a CRCB *nem szándékos* mulasztásából adódóan – nem került sor.

A CRCB ügyvezetője ugyanis a cég cégkapumegbízottjának adminisztratív hibája folytán [10] csak 2018. április 17-én, amikor KH ügyvédjének felszólítását [8] ajánlott levélként postai úton kézhez vette, értesült arról, hogy a KH a CRCB elleni keresetét két bírósági visszautasítás [1] [2] után 2018. november 23-án harmadszor is beadta [4], majd ezt a keresetet a bíróság befogadta [5], sőt a bíróság 2009. március 5-én döntést is hozott, bírósági meghagyást bocsátott ki [6], amely 2019. március 23-án jogerőre emelkedett [7]. Ebből adódóan a KH keresetével szemben a CRCB törvényes határidőn belül nem terjesztett elő írásbeli ellenkérelmet. A bíróság tehát az ítélettel egyenértékű ún. "bírósági meghagyást" bocsátott ki, a KH keresetében foglaltakat nem tárgyalta. Amint a KH keresetének léte 2019. április 17-én a CRCB ügyvezetőjének tudomására jutott, a CRCB mulasztásának vétlenségére vonatkozóan igazolási kérelmet és ezzel egyidejűen a bírósági meghagyással szemben ellentmondást és írásbeli ellenkérelmet [9] nyújtott be a bíróságra. A CRCB ebben a dokumentumban mulasztásának vétlensége mellett érvelt, és részletesen cáfolta a KH keresetében megfogalmazott, a CRCB-tanulmánnyal kapcsolatos állításokat (lásd a hivatkozott dokumentum 5-25 oldalát). A CRCB igazolási kérelmét a bíróság 2019. május 13-án elutasította, a bírósági meghagyás elleni ellentmondást pedig visszautasította [11], majd a CRCB-nek a bíróság e döntésével kapcsolatos fellebbezését [12] a Fővárosi Ítéltábla 2019. július 10-én alaptalannak találta és az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta [13].

Ezzel a döntéssel véglegesen megszűnt a CRCB lehetősége, hogy a 22. P. 23.829/2018. számon folyamatban volt perben részt vegyen, és ott álláspontját kifejthesse.

A Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla végzései [11] [13] ugyancsak nem foglalkoztak sem a KH keresetében [4] megfogalmazott állítások, sem a CRCB által előterjesztett ellentmondásban [9] leírt, az előbbieket cáfolni hivatott érvek valódiságával, hanem kizárólag a CRCB mulasztásának

vétlenségét/vétkességét vizsgálták. Végzéseikben a vétlenséget nem tekintették igazoltnak, és ennek megfelelően a CRCB által előterjesztett ellentmondást [9] elkésettnek tekintve, ennek visszautasításáról döntöttek.

Mindazonáltal a CRCB ügyvezetője, amint tudomására jutott a bírósági meghagyás, jogkövető módon mindenben a bírósági meghagyásban a CRCB számára előírtak teljesítéséről intézkedett: (i) a CRCB a szóban forgó tanulmányt levette a honlapjáról, (ii) elhelyezett ott egy, a bírósági meghagyás által előírt tartalmú közleményt, (iii) befizetett a felperes számára 1.000.000,00 (egymillió) forintot és megfizette a 127.000,00 (százhuszonnétezer) forint perköltséget. A CRCB tiszteletben tartja a Fővárosi Törvényszék végzését és annak megfelelően járt el.

Természetesen a CRCB folytatja a megkezdett munkáját a jó kormányzás, a gazdasági intézmények és a gazdasági szereplők magatartása közötti összefüggések kutatásában. Mindezek mellett – összhangban az ügyhöz kapcsolódó korábbi sajtónyilatkozatainkkal [PR1] [PR2] [PR3] – továbbra is azt gondoljuk, hogy nem helyénvaló, ha egy tudományos publikációt egy állami intézmény bírósági úton támad meg, mert helyteleníti az abban foglalt, az intézményt ért szakmai kritikákat. Egy ilyen eljárás, amellet, hogy abszurd, sérti a tudomány szabadságát, és mint ilyen, ellentmond Magyarország Alaptörvényének is. Egy intézmény jóságával, egy kormány működésével kapcsolatos nézeteltérések természetesek és szükségesek. Az eltérő nézeteket képviselők közötti tisztázó viták az adott ország polgárainak jólétét szolgálják. Az ilyen vitákat pedig nem a bíróságokon, hanem szakmai fórumokon kell lefolytatni. Minden olyan lépés, amely a kritikus vélemények elhallgattatására, az ezeket hangoztatók megbélyegzésére irányul, rontja a polgárok jólétét és az adott ország intézményeinek gyengüléséhez vezet.

Dokumentumok

Ahol szükséges volt, a per dokumentumait anonimizáltuk.

[1] A Fővárosi Törvényszék végzése a Közbeszerzési Hatóság keresetének elutasításáról, 2018. július 16. – a CRCB ajánlott küldeményként, postai úton kapta meg ([pdf](#)).

[2] A Fővárosi Törvényszék végzése a Közbeszerzési Hatóság keresetének elutasításáról, 2018. szeptember 25. – a CRCB ajánlott küldeményként, postai úton kapta meg ([pdf](#)).

[3] A Fővárosi Törvényszék végzése a Törvényszék 3. sorszám alatti végzésének jogerőre emelkedéséről, 2018. december 6. – a CRCB ajánlott küldeményként, postai úton kapta meg ([pdf](#)).

[4] A Közbeszerzési Hatóság keresete, 2018. november 23. – a CRCB ügyvezetője 2019 április 18-án értesült tartalmáról, amikor hiteles másolatot készített róla a Fővárosi Törvényszéken ([pdf](#)).

[5] A Fővárosi Törvényszék végzése a Közbeszerzési Hatóság keresetéről, amiben felhívja a CRCB-t, mint alperest, hogy a kézbesítésről számított 45 napon belül terjesszen elő írásbeli ellenkérelmet, 2018. december 19. – a CRCB ügyvezetője 2019 április 18-án értesült tartalmáról, amikor hiteles másolatot készített róla a Fővárosi Törvényszéken ([pdf](#)).

[6] A Fővárosi Törvényszék által kibocsátott bírósági meghagyás, 2019. március 5. – a CRCB ügyvezetője 2019 április 18-án értesült tartalmáról, amikor hiteles másolatot készített róla a Fővárosi Törvényszéken ([pdf](#)).

[7] A Fővárosi Törvényszék végzése a bírósági meghagyás jogerőre emelkedéséről, 2019. március 28. – a CRCB ügyvezetője 2019 április 18-án értesült tartalmáról, amikor hiteles másolatot készített róla a Fővárosi Törvényszéken ([pdf](#)).

[8] Ügyvédi felszólítás, 2019. április 16. – a CRCB ügyvezetője 2019. április 17-én értesült róla, miután az ügyvédi felszólítás ajánlott küldeményként postai úton megérkezett a CRCB címére ([pdf](#)).

[9] A CRCB igazolási kérelme, ellentmondása és írásbeli ellenkérelme, amelyet benyújtott a Fővárosi Törvényszékre, 2019. április 30. ([pdf](#))

[10] A CRCB cégkapumegbízott nyilatkozata, 2019. április 30. ([pdf](#))

[11] A Fővárosi Törvényszék végzése a CRCB igazolási kérelmének és ellentmondásának elutasításáról, 2019. május 13. ([pdf](#)).

[12] A CRCB fellebbezése a Fővárosi Törvényszék végzése ellen, 2019. május 16. ([pdf](#)).

[13] A Fővárosi Ítéltábla végzése a CRCB fellebbezésének elutasításáról, 2019. július 10. ([pdf](#)).

A CRCB az ügyel kapcsolatos eddigi sajtóközleményei

PR1. Sajtóközlemény angol nyelven, 2018. szeptember 24 ([pdf](#))

PR2. Sajtóközlemény angol nyelven, 2018. október 17 ([pdf](#))

PR3. Sajtóközlemény angol nyelven, 2018. november 14. ([pdf](#))